

Spovedanie neterminată

GENA GEAMĂNU

Prefață de
ADRIAN LEMENI

Postfață de
MIHAI ZAMFIR

Ediția a V-a, revizuită

Colecția *Apologetica*

Seria *Convertiri*

5

DOXOLOGIA
Iași, 2024

Motto:

Dacă vom privi cu băgare de seamă și vom descrie, fiecare după putință, faptele și mișcările sufletului nostru, ca și cum ni le-am dezvălui unul altuia, putem fi siguri că, din rușinea de a fi cunoscuți în întregime, vom înceta de a mai adăposti în inimă ceva necurat.

Cuprins

<i>Prefață</i> (Adrian Lemeni)	9
Pre-simțiri	15
Căutări	25
Marea ocolire	59
Iluminări și poticniri	133
<i>Spaimă și cutremure</i> – în loc de postfață (Mihai Zamfir)	273

PREFAȚĂ

Cartea de față, *Spovedanie neterminată*, este un jurnal duhovnicesc al unei intelectuale care, după chinuitoare și îndelungi căutări existențiale, va trăi bucuria certitudinii date de credința în Dumnezeu cel viu. Este o carte absolut tulburătoare, o mărturie de o adâncă sinceritate, care ne obligă, pe fiecare dintre noi, pe măsură ce lecturăm cartea, la o confruntare cu noi înșine. Finețea și delicatețea felului cum este scris acest jurnal ne arată capacitatea de mare introspecție a autoarei și, totodată, de redare a unor trăiri de mare profunzime.

Actualitatea cărții este uriașă. Parcurgerea cu atenție a acestui jurnal ne va ajuta să ne debarasăm de o anumită tendință ipocrită de a ne ascunde sau motiva neputințele și greșelile în fața propriei conștiințe și a duhovnicului. Cartea ilustrează într-un mod veritabil luptele lăuntrice pe care trebuie să le ducem pentru a răspunde exigențelor creștine, învățându-ne că noi, cei de astăzi, chiar cei care se pretind buni creștini, avem multe clișee de gândire și trăire, ce se cer a fi depășite.

Cartea cuprinde patru părți intitulate sugestiv: *Presimțiri*, *Căutări*, *Marea ocolire*, *Iluminări și poticniri*. Primele două părți ne arată într-un mod tulburător căutările existențiale ale autoarei, în atmosfera creată de un regim militant ateu. Rândurile scrise dovedesc incompatibilitatea autoarei (aflată într-o reală și profundă căutare existențială) cu o lume comodă care acceptă minciuna, viața devenind un surrogat pentru o majoritate covârșitoare. În același timp, este relevat și conflictul interior datorat unei încercări de a afla Adevărul printr-o sumă de concepte și elaborări intelectuale. Or „Adevărul” nu este expresia unor construcții intelectuale, nu este „ceva”, ci „Cineva”, scrie autoarea: „Acum știu că multe

gesturi ale mele au fost construcții mentale pentru a mă lupta cu lumea, cu o lume care m-a refuzat încă de la început. Eu sunt destabilizatoare din perspectiva falsei stabilități. Nu e vorba numai de lumea din jurul meu, ci și de lumea din mine. Și cu mine s-a luptat această minte care neagă tot, după ce s-a străduit să înțeleagă; neagă și construiește altceva în loc și aleargă bezmetică între cele două prăpăstii: lumea și eu. Și eu sunt pe măsura lumii în care trăiesc. N-am putut fi altfel. Dar, în același timp, nu sunt deloc ca lumea în care trăiesc, deși am avut tot ce-mi trebuia pentru asta... Biata mea conștiință care n-a fost capabilă nici să-și trăiască somnul pentru care a fost educată și nici să se trezească definitiv! Am trăit și trăiesc mereu într-un coșmar semilucid. Acum știu că «adevărurile» prezentate de mine oamenilor, chiar și celor foarte apropiați mie, și chiar și mie, au fost contrafăcute. Am încercat să mă apăr de minciună și de degradare, degradându-mă cu alte minciuni”.

Apoi, autoarea continuă să ne mărturisească despre o încercare nereușită de a experimenta tehnicile și spiritualitatea yoga, aceste eforturi neaducându-i însă liniștea sufletească.

Căutările existențiale sunt încununuate de întâlnirea vie cu Hristos, cu creștinismul care depășește o simplă concepție. Urmează mărturisiri zguduitoare despre o nouă luptă, de alt fel: despățimirea și efortul susținut pentru o viață duhovnicească. Sunt impresionante scrisorile către duhovnic, nevoia de a-și înțelege raportarea la Adevărul autentic prin cele mai mici gesturi și cuvinte. Convertirea nu înseamnă eliminarea unei tensiuni lăuntrice care să favorizeze o anumită plăcere și autosuficiență. Dimpotrivă, nevoia căutării se concretizează în aspirația neostoită de a împlini cât mai profund poruncile lui Dumnezeu pentru a dobândi o viață cât mai desăvârșită. Această tensiune interioară este dătătoare de spor duhovnicesc, deoarece ea nu ne permite fixarea la un statut de „creștin căldicel”, mulțumit cu o înțelegere stereotipă a creștinismului.

Intransigența, lupta perseverentă de a nu accepta nici un fel de compromis, ce răzbat din rândurile cărții *Sповедание neterminată*, ne ajută să ne examinăm riguros conștiința pentru a câștiga o trezvie reală în viața noastră cea de toate zilele. Trăirea demnității conferite de identitatea de creștin ne ferește de orice dedublare.

Complacerea în mocirla compromisului doar pentru o existență mai confortabilă reliefează o abdicare de la Adevăr.

Închei cu niște rânduri ale autoarei, scrise în anii regimului comunist, dar perfect valabile în societatea românească de astăzi, disperată de eșecurile economice, sociale și politice, dar prea puțin îndreptată spre a conștientiza și a se pocăi de trădările față de valorile creștine pe care le-am primit: „Noi am distrus credința noastră sfântă în care nu încăpea chinul rușinii și al disprețului. Valorile erau clare. Atitudinea față de cei ce le încălcau era și ea clară. Astăzi, faptele rușinoase s-au transformat în virtuți: cine se «descurcă» e om «adevărat»! Acum, și copiii noștri cred ce le-am spus noi: «Nu există Dumnezeu. Dumnezeu e omul». Și ei, copiii noștri, se uită la acest biet dumnezeu care fură, minte, mituiește, se umilește pentru atât de puțin și moare, moare de foame, de frig, de frică mai ales, una făcând și alta gândind, una spunând și alta făcând și gândind, desfrânându-se fără pudoare! Iar noi le cerem să fie oameni, să fie responsabili... să fie cuminți, respectuoși, harnici și oameni adevărați! Dar ce înseamnă să fii om adevărat? Și de ce să fii om adevărat? În numele căror valori? În numele celor batjocorite de noi? Ei, de fapt, ar trebui să se elibereze de noi, de minciuna în numele căreia i-am împiedicat să vadă valoarea omului și a faptelor sale! Tu, Doamne, prezent peste tot și în toți, Tu, prezent acolo în conștiința lor, în inima lor, nu-i părăsești, îi obligi să pună întrebări și să caute. Dar cine să le deschidă ochii? Unde vor găsi apostoli? Cine-i va îndruma? Eu știu că încercările lor sunt chiar chemarea Ta la mântuire. Eu cred asta. Nu vreau să-i scapi de încercările pe care, în înțelepciunea Ta, le-ai pus în calea lor... Vreau numai, Doamne, să ne ajuți să înțelegem ce trebuie să facem ca să facem voia Ta...”.

ADRIAN LEMENI

Părintelui meu, Constantin Galeriu,

Aș fi trăit în veci urându-mă, de nu aflam că mă pot lepăda de mine urmându-L pe Cel ce mă iubește. Și n-aș fi putut începe lepădarea, de nu vă găseam, căutându-L. Și nu L-aș fi găsit, de nu m-ar fi căutat în iadul lepădării mele de El. Slăvit să fie în veci Numele Lui!

PRE-SIMȚIRI

28 iulie 1968

Pentru ce?

Nouă nu ne mai rămâne nici măcar un Dumnezeu care să ne răsplătească la marea Judecată...

Și dacă nu facem nimic pentru noi înșine (știind că nu merită), pentru ce mai facem ce facem? Pentru alții?! Ar fi bine, dar cred că nimeni nu are nevoie de ceea ce fac eu, de exemplu.

Atunci? Pentru cine? Pentru ce?

Trebuie căutat ceva mai adânc, ceva justificat de un „pentru”. Dar cum? Când? Se poate?

1 august

Vreau să fiu singură. De fapt, de mult drumul meu e o cărăruie lăturalnică. E paralelă, ce-i drept, cu drumul vostru (tot spre moarte, duce, nu?) și avem în față același orizont. Dar voi îl vedeți roz. Al meu e albastru.

Vreau să merg singură. Voi nu puteți, chiar dacă ați vrea, să mergeți pe cărăruia mea. E drept că nici eu nu încap pe drumul vostru, dar...

5 septembrie

Am citit până la ora două, apoi am plâns. Nu mai voiam să fiu singură. Aș fi vrut să mor fără să mă sinucid, așa, simplu. Viața e prea stupidă. Am niște stări penibile. Mi-e rușine și frică să rămân cu mine. Mi se tot pare că nu sunt autentică nici cu mine, că minciuna și teatrul din timpul zilei se repetă și în fața mea, și mă simt ridicolă. Sunt o concluzie trasă dintr-o premisă absurdă și una falsă. (Asta pentru că tot învăț la logică!) Noroc că, învățând, nu mai rămân singură cu mine. Atunci mă simt bine. Uite! Și acum, deși ce-am spus este adevărat, am senzația că mint. E cumplit de chinuitor și enervant acest sentiment.

11 aprilie 1969

...Sunt foarte, foarte singură. Am nevoie de cineva care să sufere odată cu mine, să se teamă odată cu mine, să se bucure odată cu mine, să mă ajute să mai cred ceva, să vreau ceva, să caut ceva. Cum trăiesc oare ceilalți oameni? Dar eu? Oare succesele la examene sunt ale mele? Și? Ce să fac cu ele? Altceva voi mai putea face? Ce? Și mai ales când? Și pentru cine? Tot ce fac e ostentativ. De ce? Ce înseamnă, totuși, să fii om? Toți sunt ca mine?

8 mai

„Eclipsa.” Antonioni!

Un „nu știu” care persistă și eclipsează fericirea ce ar trebui să fie posibilă la douăzeci de ani.

Secvențele de la „Bursă”! Cum ar fi putut pricepe eroina ce vor acești oameni? Ce e pasionant în ceea ce fac ei?!

Căutarea unui sens, a iubirii, a unor tangențe cu tot ce te înconjoară. Dar totul e zadarnic, totul rămâne în afară, omul e iremediabil condamnat la singurătate. (Și nu numai în comunism!)

Singurătatea care se caută, ochii larg deschiși fără să se privească. Nici în timpul îmbrățișărilor. Râsul „hî hî hî hî”... „Rochiile se rup așa de repede”... Disperarea calmă a omului care nu știe de ce?, unde?, până când?, și care totuși continuă să existe și să caute, chiar,...

El: „E suficient să-ți amintești”. Ea: „Te gândești la caroserie?”. El: „Și la motor”. Dialog în fața mașinii din apă. Și omul mort prezent prin brațul care atârnă inutil și stupid.

Și natura se înstrăinează. Câinii au parcă un drum al lor de care „își văd”, drumul personajelor, vasul cu apă și mereu aceeași plută aruncată de eroină, sărutul promis, așteptat și risipit la un colț de stradă, rogojinile, copacii nemișcați chiar și când bate vântul, autobuzul cu zgomotul lui care subliniază și adâncește liniștea, copilul din cărucior care, de altfel, răspunde la întrebarea finală printr-o ridicare din umeri înspăimântător de precoce. Și becul acela atât de singur... Totul în acest film spune ceva! Secvențele în care omul lipsește sunt zguduitoare. Un film extraordinar! Dar pentru cine? Oamenii plecau din sală. Locul de lângă mine era ca și gol! Și cel din cealaltă parte, care n-a plecat de la